

nu republiky jak po stránce objektivní, tak i subjektivní. Ke skutkové povaze tohoto přečinu vyžaduje se po stránce subjektivní při všech druzích pachatelů vědomí, že jde o organizaci tajnou a že účelem tajné organizace jest podvracet samostatnost, ústavní jednotnost nebo demokraticko-republikánskou formu státu. Nálezací soud nenabyl podle svých důvodů přesvědčení, že obžalovaní byli si vědomi toho, že Josef M. měl v úmyslu založiti organizaci tajnou, sledující jiné cíle, než poučovati příslušníky komunistické strany z řad mládeže slovem i tiskem o programu a cílech komunistické strany nebo politických věcech v duchu této strany, a výslovně vzal za prokázáno, že obžalovaní, kteří přistoupili k onomu sdružení, nebyli si jmenovitě toho vědomi, že jejich sdružení mělo za účel podvracet demokraticko-republikánskou formu státu (podvracení samostatnosti nebo ústavní jednotnosti nepřichází tu v úvahu). Zmateční stížnost napadá rozsudek nálezacího soudu důvody zmatečnosti podle čí. 5 a čí. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Zabývá se však ve svých vývodech většinou jen objektivní skutkovou podstatou onoho přečinu, nechávajíc subjektivní stránku více méně stranou. Po stránce subjektivní vytýká pouze, že nálezacímu soudu bylo zabráněno dojítí ku přesvědčení o vině obžalovaných, jelikož soud opomenul zabývati se vůbec obsahem programu a tisku komunistické strany. Nehledě k tomu, že veřejný obžalobce v tomto směru žádného návrhu neučinil, neměl nálezací soud příčiny zabývati se obsahem programu a tisku komunistické strany, když výslovně zjistil, že obžalovaní nebyli si toho vědomi, že sdružení, k němuž přistupují nebo s ním se stýkají, je organizací tajnou a mělo za účel podvracet demokraticko-republikánskou formu státu. Není proto výtka neúplnosti v tomto směru odůvodněna. Vyloučil-li nálezací soud, jak shora dolíčeno, bez formálních poklesků subjektivní stránku přečinu podle § 17 čí. 1 zákona na ochranu republiky, netřeba se obíratí vývody zmateční stížnosti, pokud jimi jest napadána objektivní složka skutkové podstaty onoho přečinu, zejména výtka podle čí. 9 písm. a) § 281 tr. ř. v tom směru, že nálezací soud vycházel při posuzování činu obžalovaným za vinu kladeného z mylného právního názoru, že ke skutkové povaze přečinu podle § 17 čí. 1 zákona na ochranu republiky nestačí propaganda slovem i tiskem namířená proti demokraticko-republikánské formě státu, nýbrž že jest zapotřebí ještě jiných činů. Jelikož zmateční stížnost státního zastupitelství nenapadá osvobozující výrok nálezacího soudu způsobem, který by ji opodstatňoval, jest neodůvodněna, i bylo ji zavrhnouti, aniž bylo třeba zabývati se dalším jejím obsahem.

#### Čís. 2594.

**Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čí. 124 sb. z. a n.).**

**Jde o zmatek čí. 1 § 281 tr. ř., zasedal-li (proti předpisu § 30 zákona) kmet mladší 45 let.**

**Kromě případu prvního odstavce § 14 zákona nezná zákon povinnosti odsouzeného k uveřejnění rozsudku.**

**Šestinedělní lhůta § 530 tr. zák. jest hmotně-právního, nikoliv procesuálního rázu, neplatí pro ni ustanovení § 6 tr. ř. o nevčítání času, po který je spis dopravován poštou, nelze ji počítati a momento ad momentum, nýbrž končí uplynutím onoho dne šestého týdne, jenž odpovídá dnu, kdy lhůta počala běžeti.**

(Rozh. ze dne 21. prosince 1926, Zm II 290/26.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského jakožto kmetského soudu v Uherském Hradišti ze dne 30. května 1924, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými přečinem proti bezpečnosti cti ve smyslu § 491 tr. zák., odsouzeni k určitému trestu a uložena jim povinnost, uveřejniti bezplatně rozsudkový výrok v časopise S. N., zrušil napadený v celém rozsahu jako zmatečný a věc vrátil do první stolice, by o ní znovu jednala a rozhodla.

#### D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaných jest odůvodněna z důvodu zmatečnosti čís. 1 § 281 tr. ř. Podle § 28 tiskové novely koná se hlavní přelíčení o přečinech a zločinech v § 1 tohoto zákona uvedených před pětičlenným senátem sborového soudu, v něm zasedají dva přísedící z lidu, kmeti. Podle § 30 tiskové novely m u s í kmet býti nejméně 45letý. V souzeném případě zasedal podle obsahu protokolu o hlavním přelíčení dne 20. dubna 1925 v senátě, který vynesl napadený rozsudek, jako kmet Otakar J., o němž dodatečně konaným šetřením bylo zjištěno, že se narodil dne 18. února 1882, takže mu v den hlavního přelíčení nebylo ještě 45 let. Z toho plyne, že sborový soud v souzeném případě nebyl náležitě obsazen, jelikož v něm zasedal soudce z lidu, který podle kategorického předpisu § 30 zákona — viz slova »m u s í býti...« — neměl zákonem vyhledávané kvalifikace pro vykonávání úřadu soudcovského, a proto nemohl býti vůbec považován za soudce. Pětičlenný senát, v němž tento kmet zasedal, nebyl tedy řádně obsazen, čímž jest opodstatněn důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 1 tr. ř. Při tom nepadá na váhu, že Otakar J. vůbec přišel do seznamu kmetů, jehož sestavování děje se tak, jako u porotců; tímto arcit' vadným způsobem stal se sice formálně kmetem, ale prokáže-li se o něm, že nemohl býti kmetem, opodstatňuje to zmatečnost podle čís. 1 § 281 tr. ř. Vzhledem k poslední větě čís. 1 § 281 tr. ř. nutno ještě zkoumati, zda stěžovatelům tato vada byla známa již před hlavním přelíčením, či zda se snad o ní dozvěděli v čas přelíčení, v kterémžto případě ovšem měli jí hned při hlavním přelíčení zjednati platnosti, jinak by uplatňování onoho důvodu zmatečnosti bylo vyloučeno. V tomto směru tvrdil soukromý obžalobce ve svých vývodech na provedení zmateční stížnosti, že »o b ž a l o v a n í podle vlastního svého prohlašování ihned po ustanovení se kmetského senátu prohlašovali, že jest prý známo, že onen kmet nemá zákonného kmetského stáří«. V tomto směru bylo především zjištěno, že žádná ze

stran neučinila ani poznámky ani návrhu ve příčině stáří kmeta Otakara J-e při hlavním přelíčení. Podle vyjádření právního zástupce soukromého obžalobce byla dále ona v protivývodech obsažená námitka omezena a opravena v ten smysl, že »o nedostatečném stáří kmeta slyšel (právní zástupce Dr. R.) vykládati na chodbě krajského soudu hned, když týž se ujal svého úřadu, aniž by mohl udati, kdo o tom první mluvil«. Právní zástupce tedy tím odvolal svou výtku, že obžalovaní sami pro svou osobu o nedostatečném stáří kmeta věděli, a nebylo ani dalším šetřením, obzvláště výsledkem obhájce obžalovaných a kmeta J-e možno zjistiti, že skutečnost ta obžalovaným osobně byla před hlavním přelíčením známa neb zda se při něm o ní dozvěděli. Ani ohledně obhájce nebylo více zjištěno, než to, co sám připouští, že kmet v soukromém rozhovoru před přelíčením učinil žertovnou poznámku, že »ho udělali kmetem (stařečkem) a že je sotva otcem«. Ani tato poznámka ve své povšečnosti neposkytuje opory pro předpoklad, že obhájce a jeho prostřednictvím snad obžalovaní o nedostatečném stáří kmeta měli vědomost; obhájce naopak uvádí, že ona nářezka teprve po vydání rozsudku ho pohnula k přesnému zjišťování stáří kmeta. Nevěděli-li však obžalovaní o skutečnosti té před ukončením hlavního přelíčení, mohla tato vada zmateční stížnosti právem býti uplatňována. Bylo proto oprávněné zmateční stížnosti obžalovaných vyhověti za souhlasu generální prokuratury již v zasedání neveřejném a napadený rozsudek jako zmatečný zrušiti a, ježto se podle tohoto stavu věci obejít nelze bez nového hlavního přelíčení, vrátiti věc ve smyslu § 5 novely k trestnímu řádu do první stolice, by ji znovu projednala a rozhodla.

K dalším vývodům oprávněného spisu obžalovaných budiž připomenuto po právní stránce pouze toto: I. Tak zvané subjektivní promlčení, správněji prekluse práva obžalobního nastane podle § 530 tr. zák., když osoba k podání soukromé obžaloby oprávněná od té doby, co o trestném činu vědomosti nabyla, po šest neděl z něho nežalovala. Lhůta ta jest hmotně právního, nikoli procesuálního rázu a neplatí proto pro ni ustanovení § 6 tr. ř. (v doslovu zákona ze dne 20. července 1912, čís. 142 ř. zák. a zákona ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. z roku 1920) o nezapočtení času, po který je spis dopravován poštou, a o ukončení lhůty, padá-li její konec na den, ve který poštovní úřad nepřijímá v obvyklých každodenních hodinách doporučených zásilek. Avšak z toho ještě neplyne, že jest lhůtu § 530 tr. zák. počítati a momento ad momentum. Subjektivní promlčení počíná »dobou«, kdy uražený nabyl o trestném činu vědomosti; stanovení doby stává se po rozumu předpisů článku VIII. uvozovacího zákona k trestnímu zákonu, podle něhož všeliká ustanovení času, kteráž se v zákoně tom uvádějí, mají se počítati podle kalendáře. Ježto pak při kalendářním roku se nepočítají dny a týdny podle hodin, nýbrž od půlnoci k půlnoci, je jasno, že šestinedělní lhůta § 530 tr. zák. končí uplynutím onoho dne šestého týdne, jenž odpovídá dnu, kdy lhůta začala běžeti. Pro správnost tohoto názoru svědčí zřejmě i skutečnost, že v §§ 74 a 81 jednacímho řádu uloženo jest soudní kanceláři, by na došlých podáních poznamenala pouze den, a jen v knihovních věcech i hodinu dojití toho kterého kusu (viz i nařízení mi-

nisterstva spravedlnosti ze dne 16. dubna 1913, čís. 16 věstníku o platnosti § 74 pro trestní věci). Že při takovém postupu je přesná kontrola času (momentu) dojití téměř vyloučena, je na snadě a stejně je jasno, že by v případě, kdyby pro § 530 tr. zák. měla přijíti v úvahu komputace a momento ad momentum, bylo by se v zájmu přesné kontroly této lhůty v jednacím řádu učinilo pro soukromé obžaloby podobné ustanovení jako při věcech knihovních.

II. Ve příčině výroku podle § 14 tiskové novely se posléze připomíná, že zákon kromě případu prvního odstavce, týkajícího se uveřejnění rozsudku o d p o v ě d n ý m r e d a k t o r e m a v y d a v a t e l e m v témže p e r i o d i c k é m tiskopise, v němž byla urážlivá zpráva uveřejněna, nezná povinnosti o d s o u z e n ě h o k uveřejnění — viz i § 24 tiskové novely, týkající se neperiodických tiskopisů, kde jsou citovány odstavce druhý až čtvrtý, nikoli i odstavec první § 14 zákona. Bude na soudu první stolice, by se v novém řízení řídil těmito právními názory.

### Čís. 2595.

**Činem ke skutečnému vykonání zločinu vedoucím není a z rámce § 8 tr. zák. vybočuje jednání, jež nikdy a za žádných okolností není s to, by způsobilo výsledek pachatelem zamýšlený. Tato povšechná (abstraktní) nezpůsobilost může mít příčinu buď ve věcném obsahu útoku (v povšechné povaze nástroje a látky pachatelem použitých), nebo ve směru, který byl útoku pachatelem dán; proto musí býti pro pojem »pokusu« zjištěna (kromě úmyslu pachatelova přivoditi protiprávní výsledek určitého druhu) i povšechná způsobilost útoku co do obou oněch složek.**

**Povšechná způsobilost útoku k vyhnání plodu co do směru předpokládá, že vstříknuté tekutině byl dán směr do dělohy.**

(Rozh. ze dne 21. prosince 1926, Zm II 407/26.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Novém Jičíně ze dne 1. září 1926, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podle § 5, 8 a 144 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil krajskému soudu v Novém Jičíně, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

### D ů v o d y:

Zmateční stížnosti nelze upříti důvodnost. Zmatku čís. 9 písm. a) § 281 tr. ř. nedoličuje ovšem po zákonu, neodvozujíc námitku, že šlo o pokus prostředky absolutně nezpůsobilými, výhradně ze skutečností v rozsudku bezvadně zjištěných, nýbrž opírajíc ji v podstatě o skutkovou okolnost, že stěžovatelka vstříkla roztok jen do pochvy, nikoliv do dělohy Marie Š-ové, ačkoliv právě výroku nalézacího soudu k této složce souzeného skutku se vztahujícímu vytyká důvodně formální vadnost podle čís. 5 § 281 tr. ř., takže výrok ten stává se vratkým. Činem ke sku-